

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ПО НАРКОТИЧНИ
ВЕЩЕСТВА

ПРЕВАНТИВНО –
ИНФОРМАЦИОНЕН
ЦЕНТЪР

ОТЧЕТ

2018 година

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Общински съвет по наркотични вещества /ОбСНВ/ към Община Габрово е създаден през 2002 г., като орган за осъществяване на националната и местна политика в областта на злоупотребата с наркотици. В ОбСНВ влизат представители на Община Габрово, Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /МКБППМН/, ОД на МВР, РЗИ, Районен съд, Районна прокуратура, Митническо бюро – Габрово, Окръжен следствен отдел в Окръжна прокуратура, РУО – Габрово, Дирекция „Социално подпомагане“, Център за обществена подкрепа към Община Габрово (*последният - за първо полугодие на 2018 г.*).

Основна задача на ОбСНВ е осъществяване на координация, ефективно взаимодействие и сътрудничество между институциите, НПО, младежки сдружения и медии в усилията им за ограничаване на разпространението и употребата на психоактивни вещества. Съветите по наркотични вещества разработват, осигуряват и координират изпълнението на общинските програми за борба срещу злоупотребата с наркотични вещества. На базата на данните, получени от различните източници на информация, те правят оценка на нуждите в съответната община – от превенция, лечение, рехабилитация.

Превантивно-информационният център /ПИЦ/ към Община Габрово е създаден през 2006 г. и осъществява превантивни дейности и програми на общинско ниво. ПИЦ отговаря за събиране, съхраняване и анализиране на информация от различни институции, работещи по проблема „наркомания“, която е необходима за изготвянето, изпълнението и координирането на общински програми за борба срещу злоупотребата с наркотици.

Главни насоки в работата на ПИЦ – Габрово са превантивно-информационна, обучителна и консултативна – разработване и осъществяване на превантивни дейности и програми сред различни целеви групи; предлагане на алтернативни форми за осмисляне на свободното време на младите хора; обучения на мултидисциплинарни екипи за превенция употребата на психоактивни вещества; разработване, издаване и разпространение на превантивни и здравно-образователни материали; провеждане на информационни кампании; консултиране на млади хора и родители по въпроси, свързани с наркотиците и зависимостите.

ОбСНВ и ПИЦ работят в партньорство с ръководствата на учебните заведения в града, педагогическите съветници и психолози в училищата, инспекторите от Детска педагогическа стая, Отдел „Закрила на детето“, МКБППМН, РЗИ, БЧК, младежки и неправителствени организации.

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА НА МЕСТНО НИВО

Една от задачите на ОбСНВ и ПИЦ - Габрово е осигуряването на адекватна информация относно ситуацията с употребата на наркотични вещества на територията на Община Габрово, с оглед по-прецизното планиране и осъществяване на превантивни дейности. Ежегодно ОбСНВ подготвя и представя в Националния съвет по наркотични вещества към Министерство на здравеопазването и Националния център по наркомания Годишен доклад относно ситуацията, свързана с наркотиците в община Габрово. Структурата на този доклад е заимствана от проекта „Мулти – сити мрежа“, Група „Помпиду“ към Съвета на Европа.

Информация за реализираните превантивни дейности през предходната година и актуални данни за цените на наркотиците на улично ниво се подават от ОБСНВ и ПИЦ към Министерство на здравеопазването - Национален съвет по наркотични вещества, Национален център по наркомании и Национален фокусен център за наркотици и наркомании, които се използват при подготовката на Годишен доклад към Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании в Лисабон за интегриране в Европейския доклад.

ОБСНВ - Габрово работи в много добро сътрудничество с институциите, които предоставят информация, свързана с наркоманиите – ОД на МВР, Окръжен съд, Окръжна прокуратура, РЗИ. Ценна и актуална информация относно пазара и употребата на наркотици в община Габрово се получава от младите хора и родители, които търсят помощта на специалистите в ОБСНВ, както и от учениците - доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества.

1. Употреба на психоактивни вещества сред младите хора в Габрово

През 2018 г. в Габрово не са провеждани проучвания относно употребата на психоактивни вещества.

Източниците на информация за видовете наркотици, които се използват от подрастващите и нивото на употребата им, са предимно ученици и родители. Въз основа на срещите с ученици, провеждани от специалисти на ОБСНВ/ПИЦ по време на обучителни тренинги в училищата и консултациите с родители, биха могли да се очертаят някои основни моменти, свързани с проблема „употреба на наркотици“ сред младите хора:

- **Най-често употребяваният наркотик е канабисът**

Същевременно младежите масово negliжират рисковете от употреба на марихуана, а нивото на толерантност към употребата е висока. Сред учениците съществуват опасни митове относно ефектите и последиците от употреба на канабисови продукти. Основна причина за това отношение към марихуаната е фактът, че във все повече страни по света се облекчава режима на използването ѝ, на някои места тя вече е легализирана, на други – декриминализирана. Употребата на канабис за медицински цели е разрешена в много държави и цялата тази информация съвсем логично води до убеждението в голяма част от младежите, че използването на „трева“ не може да е толкова вредно.

- **Продължават да са популярни и т.н. „дизайнерски“ наркотици**

При срещи с ученици на представители от ОБСНВ/ПИЦ прави впечатление, че децата и младежите почти винаги заявяват, че не са чували за „дизайнерски наркотици“, но прекрасно знаят за „чай“, „весел чай“, „билка“, „билков тамян“ и т.н., които всъщност са жаргонни имена на изключително опасните „дизайнерски“ наркотици – химически съединения, които имат подобни ефекти като други незаконни наркотици, например кокаин, амфетамин или канабис, създадени чрез модифициране на съществуваща химическа структура с цел заобикаляне на мерките за контрол на наркотиците и засилване на ефекта на веществото.

Употребата на тези видове наркотични вещества е често срещана при учениците и крие огромни рискове за здравето и живота им.

- **Стимулантите се използват по-рядко, но с много по-големи рискове и негативни ефекти**

За разлика от употребата на марихуана, относно употребата на различни видове стимуланти /амфетамини, метамфетамини, кокаин/ отношението на по-голямата част от учениците е негативно. Често те ги наричат и с общото име „химии“ и за тях знаят много повече относно негативните ефекти и последици.

По данни на ученици, обаче, през последната година се е увеличила употребата на метамфетамин /пико/ сред връстниците им. Данните за заловени наркотични вещества в региона, също потвърждават увеличаването на употребата на метамфетамин.

Фактът, че през последните години се увеличиха случаите на родители на младежи на възраст около 30 години, които се обръщат за помощ и съдействие към специалисти от ОБСНВ/ПИЦ по повод рискова употреба на стимуланти, показва, че проблемът съществува, но, в повечето случаи, при млади хора в извънучилищна възраст.

• Пушене на наргиле от ранна училищна възраст

Въпреки, че през последните години се осъществи масирана национална кампания за вредите от пушене на наргиле, неговата употреба продължава да е популярна сред подрастващите. Особено притеснително е, че ученици на възраст 10-13 години, при нашите срещи в училищата, заявяват, че са опитвали наргиле.

Положителен е фактът, че в заведенятия, които предлагат наргилета, през последната година /по данни на ученици/ все по-рядко се разрешава употреба на наргиле от непълнолетни.

• Употреба на бензодиазепини

Употребата от младежи на бензодиазепини без лекарско предписание е изключително тревожна тенденция, за която ни съобщават ученици.

Бензодиазепините са клас психоактивни вещества, които се предписват от лекари с цел подобряване на съня, намаляване на тревогата и безпокойството. Те не могат да се закупуват от аптеките без рецепта. По един или друг начин, ученици успяват да се снабдят с тях, и още по-тревожен е фактът, че често се комбинират и с употреба на алкохол, което повишава тяхната токсичност и съответно - риска за здравето на децата.

Най-популярните бензодиазепини са диазепам, ксанакс, клонарекс.

2. Данни от органи, работещи по проблемите на наркоманиите

За 2018 г. на територията на ОД на МВР Габрово са задържани 178 лица за нарушения, свързани с наркотици, от които 16 за производство, 178 за притежание и 33 за разпространение. Голяма част от задържаните са с повече от един вид нарушение /производство, притежание, употреба, разпространение/. Заловените количества наркотици в област Габрово са: хероин – 1 гр., кокаин – 0,6 г., канабис /суха маса/ - 21,006 кг., канабис насаждения – 331 броя насаждения, амфетамини на прах – 269,57 гр., метамфетамини – 7,780 кг., екстази – 15,84 гр. В сравнение с 2017 г., се наблюдава увеличаване на задържаните лица с нарушение, свързани с наркотиците, както и на количеството заловени наркотични вещества. Особено значително е увеличението на заловените количества канабис - суха маса и на метамфетамин.

През 2018 г. органите на полицията са заловили и 80,350 литри прекурсори - вещества, използвани за синтез на суровини и продукти, подлежащи на специална законова регулация, в случая – за производство на синтетични наркотични вещества.

Заловените количества наркотици на територията на ОД на МВР съвпада с наблюдаваните процеси, свързани с употребата на наркотици в региона – почти прекратена употреба на хероин, увеличаване търсенето на канабисови продукти и синтетични психоактивни вещества /амфетамини, метамфетамини, екстази/.

Запазва се и тенденцията, свързана с употребата на т.н. дизайнерски наркотици, които се разпространяват сред учениците и младежите най-често под името „чай“, „билка“, „билков тамян“. Това са силно токсични синтетични наркотици, които имат непредвидим ефект и могат да доведат до тежки последици дори и след един единствен прием. Тези дроги се разпространяват легално, достъпни са и са изключително модерни сред тийнейджърите в цялата страна, включително и в Габрово.

На проведената през месец юни 2017 г. Национална конференция по проблемите на употребата и злоупотребата с наркотични вещества, бе взето решение ОД на МВР в страната ежесечно да информират Общинските съвети по наркотични вещества за установени водачи на МПС, управляващи под въздействие на наркотични вещества или техни аналози.

По данни на Областна дирекция на МВР – гр. Габрово, на територията на община Габрово през 2018 г. са извършени проверки за употреба на наркотични вещества и са установени 48 /четиридесет и осем/ водача с отчетен положителен резултат за шофиране след употреба на:

ВИД НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА	БРОЙ УСТАНОВЕНИ ВОДАЧИ
КАНАБИС + АМФЕТАМИН + МЕТАМФЕТАМИН	6
МЕТАМФЕТАМИН	8
КОКАИН + АМФЕТАМИН	2
КОКАИН + КАНАБИС	2
КОКАИН	2
КОКАИН + БЕНЗОДЕАЗЕПИНИ + КАНАБИС	1
АМФЕТАМИН + МЕТААМФЕТАМИН	2
МЕТАМФЕТАМИН + КАНАБИС	3
КАНАБИС	16
АМФЕТАМИН	2
АМФЕТАМИН + КАНАБИС	1
КОКАИН + МЕТАМФЕТАМИН	2
КОКАИН + ОПИАТИ	1

ОБЩО: 48 УСТАНОВЕНИ ВОДАЧИ

През 2018 г. на територията на Габровска област са образувани 163 досъдебни производства с предмет „наркотични вещества“. 86 са лицата, привлечени като обвиняеми за престъпления, свързани с наркотични вещества. Прекратени или спрени са 69 броя досъдебни производства. 64 обвинителни акта, споразумения и постановления по 78а от НК са внесени в съда. Осъдени с влязла сила присъда са 59 лица по 54 осъдителни присъди.

През 2018 г. в Окръжен и Районен съд – Габрово са водени 70 наказателни дела, свързани с наркотици, от които 58 дела са приключили с присъди, в това число и споразумения. Осъдени са 62 лица, като са постановени са 11 броя ефективни присъди /затвор/, 50 броя условни присъди и 5 броя присъди за общественополезен труд - глоба.

За 2018 г. в Центъра за спешна медицинска помощ са регистрирани общо 26 спешни случаи, свързани с наркотици, като 9 от тях са свързани със свръхдоза след употреба на опиати, 9 - със свръхдоза след употреба на други наркотици, 2 случая са свързани с остра реакция след употреба на опиати, 5 случая при остра реакция след употреба на други наркотици и 1 случай на абстинентен синдром, свързан с употреба на наркотици. За сравнение, спешните случаи, свързани с употреба на наркотици през 2017 са били 13.

През 2018 г. в МБАЛ „Д-р Тота Венкова“ АД са регистрирани 5 пациенти с нефатални спешни случаи, свързани с употреба на наркотици.

В областта на лечението на зависимости към наркотични вещества, детоксикация на зависими в региона се провежда в Отделение за зависимости към Държавна психиатрична болница – Севлиево. По данни на болницата в гр. Севлиево, през 2018 г. лечение са потърсили 21 лица /мъже/ с проблемна употреба на психоактивни вещества. Шест от тях са с проблемна употребата на стимуланти, 13 с проблемна употреба на канабис и двама – с проблемна употреба на бронз.

В Държавната психиатрична болница – Севлиево са регистрирани и 27 спешни случая, свързани с остра реакция след употреба на наркотици.

От януари 2009 г. към ИПСМП „Кабинет за психично здраве Д-р Господинова“ – гр. Габрово бе разкрит Център за лечение на зависимости, предлагащ Програма за лечение с агонисти и агонист-антагонисти /Метадон и Субститол/, която през 2017 г. бе закрыта поради липса на пациенти с хероинова зависимост.

III. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ

И през 2018 година основните усилия на ОБСНВ и ПИЦ бяха насочени към превенция употребата на наркотици, чрез активното и целенасочено включване на училището и младите хора в дейности за информиране относно рисковете от употреба на психоактивни вещества, развиване на социални умения и компетенции, формиране на нагласи за здравословен начин на живот, повишаване на гражданската активност, както и предлагане на алтернативна ангажираност за свободното време.

РЕАЛИЗИРАНИ ДЕЙНОСТИ

1. **Проекти, инициативи и програми, разработени и реализирани от Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център по зависимости към Община Габрово**

1.1. ПРОГРАМИ

През 2018 г. три програми за превенция на употребата на наркотични вещества, разработени от Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационния център към Община Габрово, са одобрени за осъществяване от Националния център по наркомании и Министерство на образованието и науката.

Програмите отговарят на изискванията на Наредба № 6 от 11.04.2014 г. на Министерство на здравеопазването и Министерство на образованието и науката за условията и реда за осъществяване на програми за превенция на употребата на наркотични вещества, както и на Европейските стандарти за качество на превенцията на употребата на наркотици на Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании.

Одобрени програми:

- Превантивна програма „ОРБИТА“
- Превантивна програма „Спри! Дрога на пътя“
- Превантивна програма „Здравейко“

1.1.1. ЛИДЕРСКА МЛАДЕЖКА ПРОГРАМА НА ОБСНВ И ПИЦ

Основен партньор в работата на ОБСНВ и ПИЦ е Младежкият съвет по наркотични вещества /МСНВ/, в който са включени 22 ученици на възраст 15-19 години от всички габровски училища.

Съвременните изследвания категорично посочват, че превенцията от връстници е най-ефикасният подход сред превантивните програми. В тийнейджърска възраст обикновено младежите са на етап в емоционалното си развитие, в който изживяват криза на доверието към възрастните /в т.ч. и родителите/ и започват да търсят идентификация в групите от връстници. Поведението и нормативните убеждения на връстниците стават за подрастващите много по-достовърни и атрактивни като модел за собственото поведение.

Това обуславя и важната роля в превантивната дейност на доброволците от МСНВ и необходимостта от разработване и осъществяване на Лидерска младежка програма от екипа на ОБСНВ и ПИЦ.

Основна цел на програмата:

Създаване на обучен и мотивиран екип от младежки лидери – доброволци към МСНВ, които да помагат на други млади хора в усвояването на знания, развиването на умения и формирането на нагласи за здравословни решения и поведенчески избори, чрез организирани или неформални дейности за превенция на наркоманиите в училищна и извънучилищна среда.

Специфични цели:

- Усвояване на знания за видовете наркотични вещества, тяхното въздействие и последиците от употребата им;
- Изследване и анализиране на причините за употреба на наркотични вещества от младите хора;
- Търсене на здравословни алтернативи на рисковото поведение на подрастващите;
- Развиване на личностни и социални умения за живот:
 - Умения за общуване и междуличностни отношения –изграждане на емпатия, подаване и получаване на обратна връзка, вербална и невербална комуникация, утвърждаване, преговори и справяне с конфликти; асертивност, работа в екип;

- Умения за изграждане на самопознание – идентифициране на силните и слабите страни на личността, позитивно мислене, създаване на имидж и представа за себе си, саморефлексия;
- Умения за изясняване на ценностните избори – разбиране на различни социални норми и вярвания, връзка между ценности, нагласи и поведение, толерантност, утвърждаване на права и отговорности;
- Умения за вземане на решения и решаване на проблеми – развиване на критично и творческо мислене, целеполагане, събиране и оценка на информация, откриване на алтернативи, оценка на риска;
- Умения за справяне и овладяване на стреса – самоконтрол, справяне с тревожността, справяне с трудни ситуации, искане на помощ и подкрепа.
- Развиване на специфични умения за работа по подхода „връстници обучават връстници“;
- Развиване на умения за консултиране на връстници;
- Развиване на умения за планиране и реализиране на доброволчески инициативи;
- Повишаване на активната гражданска активност по проблем от изключителна важност за цялото ни общество – ограничаване употребата на наркотици сред младите хора в страната.

Използвани методи и стратегии при осъществяване на Лидерската програма:

- Позитивна и креативна превенция;
- Превенция с активното участие на самите деца и младежи;
- Организиране на алтернативни дейности и конструктивна организация на свободното време;
- Работа за превенция на училищната среда;
- Интерактивна програма – в действие и чрез действие.

Лидерската програма се осъществява посредством:

- Собствен опит и преживяване на участниците /интерактивни методи и подходи/;
- Активно и доброволно участие на децата и младежите;
- Работа в екип;
- Стимулиране на творческия потенциал на подрастващите;
- Откриване и поощряване на положителните качества на децата и младежите;
- Насочване на търсенията на собствените ценности на младия човек;
- Реализиране на алтернативни дейности и конструктивно организиране на свободното време на децата и младежите;
- Провеждане на базисни и надграждащи обучения за усвояване на знания и развиване на умения за работа по подхода „връстници обучават връстници“;
- Дейности за популяризиране на Младежкия съвет по наркотични вещества и привличане на нови доброволци към лидерския екип;
- Организиране на младежки инициативи и реализиране на проекти с активно участие на доброволците от МСНВ;
- Разработена система за признание на доброволческия труд на младите хора – включване в международни младежки обмени, конференции и семинари, обучения за повишаване на личностни и социални компетенции, награди, издаване на сертификати, благодарствени писма, организиране на празненства.

Реализирането на Лидерската програма спомага за:

- Интегриране и активизиране на училищната среда;
- Промоция на здравословния стил на живот;
- Ранно разпознаване на проблемите на младежите, свързани с рисково поведение: употреба на психоактивни вещества, агресия, насилие и др. и тяхното решаване;
- Изравняване на шансовете за участие в живота на училищната общност на учениците от рискови групи – с дисфункционални семейства, с риск от отпадане от образователната система, слаба мотивация за учене, ниска успеваемост, участие в неформални групи с противообществени прояви и т.н.;
- Откриване, активизиране и развиване на собствения потенциал на младия човек;
- Създаване на реално действаща и трайна система за взаимопомощ, подкрепа и комуникация между младите хора и механизъм за ограничаване на негативните явления сред младежите в училищна и извънучилищна среда.

Дейността на младежите от МСНВ бе високо оценена на церемонията за връчване на годишните награди „Доброволец на годината“ в област Габрово за 2018 г. В категория „превенция на рисковото поведение сред младите хора и употребата на наркотични вещества“ наградата спечели Калина Даскалова - ученичка от ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“ и доброволец в Младежки съвет за наркотични вещества.

В осъществяване на част от превантивните дейности, ОБСНВ, ПИЦ и МСНВ си сътрудничат с доброволци от други младежки организации – ИМКА – Габрово, БМЧК, НЧ „Христо Смирненски 1949“, както и с деца и младежи от спортни клубове.

Реализирани дейности в рамките на Лидерската програма през 2018 г.:

➤ Инициатива по повод Световния ден на прегръдката- 21 януари

Доброволците от МСНВ организираха и проведоха в две от габровските училища - ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“ и Национална Априловска гимназия, инициатива по повод 21 януари – Световен ден на прегръдката. В периода 22 - 26 януари 2018 г. учениците, желаещи да вземат участие, трябваше да прегърнат свой съученик по избор, да се снимат с него и да споделят снимката във фейсбук страницата на МСНВ „Доброволци срещу дрогата“. Притежателите на снимките, събрали най-много харесвания, спечелиха награди, осигурени от ОБСНВ/ПИЦ.

Основна цел на инициативата бе популяризиране на дейността на доброволците от МСНВ и страницата във Фейсбук „Доброволци срещу дрогата“, където се публикува актуална информация, свързана с проблемите на зависимостите и възможностите за включване в здравословни и интересни активности през свободното от учене време.

➤ Обучение „Трениране на успешни младежи“

От 4 до 6 февруари 2018 г. 15 габровски младежи станаха част от проведеното за първи път в България обучение „Трениране на успешни младежи“ по метода на Томас Гордън. В него се включиха ученици от габровските училища, част от които са и доброволци към Младежкия съвет по наркотични вещества. Обучители на тренинга бяха Павел Павлов и Милена Павлова - сертифицирани обучители по метода на Томас Гордън.

Тренингът се проведе под формата на уъркшоп с 12 занятия и творчески дейности, участие в ролеви игри, упражнения за споделяне и надграждане на личностни и социални умения.

Част от темите бяха: „Говорене без заобикалки“, „Изслушване на нуждаещ се от помощ приятел“, „Как да изкажеш това, което чувстваш“, „Разрешаване на конфликтите така, че никой да не губи“, „Взаимоотношения с хората, които са различни от нас“.

В края на курса всеки участник изготви личен план за действие, с който да постигне една важна цел в живота си.

➤ **Обучение за индикативна превенция „Гранична зона“**

От 2-ри до 4-ти април 19 доброволци от Младежкия съвет по наркотични вещества към Община Габрово преминаха тридневно обучение, в което се учиха как да използват фотографията за превенция на рисковото поведение сред своите връстници.

Със снимки, рисунки и слово, младежите направиха първите крачки към усвояване на знания и развиване на умения за това как изкуството може да служи за предпазване на подрастващите от зависими поведения. Те изработваха фото-есета - какво е зависимостта, какъв е светът на зависимия и на свободния човек, каква е ролята на доброволците и как могат те да бъдат в помощ на приятелите си.

Водещ на обучението бе психо и арт терапевта Калин Петков от спортен клуб „КА Спорт“- гр. София, с помощта на професионален фотограф, преминал обучение по арт-терапия.

➤ **Обучение на тема „Осведоменост и креативно мислене – пътят към промяната“**

В периода от 7 до 9 юни доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества Габрово, по покана на Община Смолян, станаха част от провело се в КК „Пампорово“ обучение на тема „Осведоменост и креативно мислене – пътят към промяната“ - с обучители - представители на Фондация П.У.Л.С. - гр. Перник.

В обучението се включиха доброволци от младежките съвети и специалисти от ОБСНВ и ПИЦ – Габрово, Кърджали, Стара Загора, Смолян и Хасково. Обучението бе разделено на няколко модула, включващи различни теми и занимания, проведени под формата на интерактивни упражнения, дискусии и презентации.

➤ **Обучение „Академия „Мини машини“**

На 2 и 3 юни 2018 г. Общински съвет по наркотични вещества организира двудневно обучение „Как се става Мини Машина?“. Академия „Мини Машини“ е обучение по креативност и комуникационни умения за младежи. Водещ и основател на платформата „Мини Машини“ е Михаил Стефанов. В рамките на два дни, 50 младежи от Габрово имаха възможността да се обучават и придобиват ключови умения и компетентности по един изключително успешен, иновативен, забавен и разбираем за тийнейджърите език. Обучението бе проведено в два модула „Умения за мислене“ и „Умения на една Мини Машина“.

➤ **Обучение по програма МАТИК /Младежко Ателие за Творчество и Креативност/ – превенция чрез изкуство**

На 1 ноември Общинският съвет по наркотични вещества проведе тренинг на доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества на тема „Превенция чрез изкуство“. С това обучение бе поставено началото на инициативата „МАТИК - Младежко Ателие за Творчество и Креативност“ с обучение, което има за цел да покаже на младежите как различните видове изкуства могат да повлияят благотворно на всеки, като се стимулират добрите качества и стремежа към личностно развитие и себепознание. Първият модул на тренинга включи различни дейности, свързани с превенцията чрез творчество, рисуване и моделиране. Вторият модул постави важни въпроси от ежедневието на юношите чрез филм, чийто сюжет засяга проблеми, свързани с рисковото поведение.

- **Кампания за популяризиране на дейностите на ОБСНВ/ПИЦ за превенция употребата на психоактивни вещества сред ученическите съвети на габровските училища**

През 2018 г. ОБСНВ/ПИЦ проведе срещи с представители на ученическите съвети на СУ „Отец Паисий“ и ПГТ „Пенчо Семов“. Чрез интерактивни упражнения и презентации, бе представена дейността на ОБСНВ, ПИЦ и Младежкия съвет по наркотични вещества и бе договорено бъдещото сътрудничество с ученическия съвет и учениците на двете училища.

- **Обучение за превенция трафика на хора**

Доброволци от Младежкия съвет по наркотични вещества в Габрово влязоха в ролята на обучители на свои съученици от Национална Априловска гимназия в час на класа на 14 февруари. Темата бе „Превенция трафика на хора“.

В края на 2017 г., Общински съвет по наркотични вещества организира обучение, свързано с борбата срещу трафика на хора с експерти от Фондация „A21“- глобална неправителствена организация, която се бори с трафика на хора и формите на съвременно робство по целия свят.

Целта на обучението беше младежите да станат част от каузата на организацията, да се запознаят с проблема по-отблизо, а след това да приложат наученото под формата на тренинг, като споделят знанията със своите връстници за рисковете, свързани с трафика на хора.

Училищният тренинг се състои от 45-50 минутно интерактивно представяне - какво е трафик на хора и как младите хора да се предпазят, за да не станат жертва на трафик.

- **Инициатива във връзка с 1-ви март - плетене на мартеници от гайтани**

По повод Баба Марта, ОБСНВ и ЦОП към Община Габрово организираха за доброволци и клиенти Първомартенска работилница. На нея беше поканена г-жа Милка Кръстева, дългогодишен майстор - гайтанджия от ЕМО „Етъра“, която разказа на младежите легенди за пораждането на празника и образа на баба Марта и историята на гайтана в миналото и приложението му днес. Всеки участник в работилницата имаше възможността сам да изработи мартеничка от гайтан.

- **Инициатива „Първа пролет“**

Доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества - възпитаници на СУ „Отец Паисий“, поздравиха своите съученици по случай Първа пролет с организирано забавно състезание. Инициативата се проведе в рамките на час на класа. Участниците бяха разделени на отбори и се изправиха пред различни предизвикателства - забавни игри със състезателен и познавателен характер.

- **Инициативи, свързани с 14 февруари:**

- Празник на добрите сърца в СУ „Отец Паисий“
- Концерт, с участието на Михаела Маринова, Пламен и Иво по случай 14 февруари

Доброволци на Младежки съвет по наркотични вещества и специалисти от Превантивно - информационен център към Общински съвет по наркотични вещества посетиха СУ „Отец Паисий“ в голямото междучасие на 14 февруари. В Деня на любовта, учениците между 5 и 12 клас на средното училище имаха възможност да прекарат едно по-различно и забавно междучасие, в което да завъртят Колело на късмета, да вземат своя „влюбен“ късмет, да получат награда и да оставят своето послание за доброволчеството, като начин да обичаш.

Концертът, с участието на популярни сред децата и младежите изпълнители, бе организиран съвместно с Център за обществена подкрепа към Община Габрово. Преди началото на концерта зрителите бяха посрещнати от доброволци на МСНВ, които бяха подготвили различни игри, колело на късмета „Любовен КръгВрът“ и провокации за гостите на концерта.

➤ Система за признаване на доброволческия труд на членовете на МСНВ

Мотивирането и оценяването на доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества е изключително важна част от Лидерската програма на ОБСНВ и ПИЦ. Разработена е система за признание на доброволческия труд на младите хора – включване в международни младежки обмени, конференции и семинари, обучения за повишаване на личностни и социални компетенции, награди, издаване на сертификати, благодарствени писма, организиране на празненства.

През 2018 г., като част от системата за признаване на доброволческия труд, са осъществени следните дейности:

- Изпращане на доброволци – зрелостници

През м. май ОБСНВ/ПИЦ организираха символично „изпращане“ на единадесет доброволци, завършващи 12 клас и отиващи да учат в други градове и в чужбина. Всички те получиха благодарствени писма за дейността в МСНВ от кмета на Община Габрово, колаж със снимки от участието им в различни инициативи и сувенир – подарък.

- Участие в младежки обмени

Двама доброволци от МСНВ взеха участие в младежки обмен през м. септември в побратимения на Габрово руски град Митищи.

- Участие на доброволци от МСНВ в семинари, конференции и други младежки инициативи

Представители на МСНВ и ПИЦ към Община Габрово взеха участие в Единадесетата национална младежка среща в Горна Оряховица „ДИГИТАЛНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ И МЛАДИТЕ ХОРА“, организирана в периода 30 март - 1 април 2018 г. от Сдружение „Горнооряховски Младежки Парламент“.

Доброволците на МСНВ подпомагат и се включват активно и в събития, организирани от отдел «Култура и туризъм» на Община Габрово – контрол на билети при прожекции на филми, концерти и други културни събития в зала „Възраждане“, запалване светлините на Коледната елха, откриване на Карнавалния сезон и др.

Оценка на ефективността:

Оценката на ефективността на Лидерската програма, насочена към доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества, е направена въз основа на:

- Обратни връзки от обучения;
- Привлечени нови доброволци;
- Осъществени доброволчески инициативи – инициирани и реализирани от младежите.

Всички тези инструменти за оценка на ефективността показват, че Лидерската програма е изключително успешна като модел за превантивна работа сред деца и младежи.

Постигнати резултати:

- Сформиран и активно работещ лидерски екип – Младежки съвет по наркотични вещества към ОБСНВ и ПИЦ – Габрово;
- Проведени обучения за повишаване капацитета на младежите за превантивна работа по подхода „връстници обучават връстници“;
- Привлечени нови доброволци към екипа на МСНВ;
- Създадени възможности за споделяне и обмяна на добри практики между доброволци от различни градове на страната;
- Създадени възможности за включване на младежки лидери в проекти и младежки обмени, осъществени от Община Габрово;
- Действаща система за признаване на доброволческия труд на младежките лидери.

1.1.2. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ИНФОРМИРАНИЯТ ИЗБОР“

Основна задача на ОБСНВ и ПИЦ е да търсят подходящи, атрактивни и иновативни форми и методи, с които да информират за опасностите от употребата на дрога, да развиват личностните и социални умения на подрастващите, да формират нагласи за здравословен начин на живот и предлагат позитивни алтернативни на рисковото поведение.

В дейността си сред младите хора, специалистите от ОБСНВ и ПИЦ се основават на принципите на позитивната превенция, концентрираща се върху засилване на протективните фактори, откриване на потенциала на личността и развиване на позитивните житейски умения у децата и младежите, както и откриване и подпомагане на резервите и потенциала на семейната и училищна среда.

Превенцията на рисковото поведение сред подрастващите, е водена и от разбирането за комплексна/интегративна превенция, предлагаща цялостен поглед върху различните форми на заплахата в годините на развитие на младия човек и върху подобряване на неговите житейски умения. Различните видове проблемно поведение – употреба на психоактивни вещества, насилие и агресия, престъпност, училищни неуспехи, са свързани помежду си. Причините за тях са сходни и следва да бъдат третираны като различни симптоми с един и същ източник на проблемите при тийнейджърите.

Основавайки се на посочените принципи и подходи, ОБСНВ и ПИЦ разработиха и прилагат мултимодулна превантивна програма „Информираният избор“, насочена към ученици от 1-ви до 12-клас, включваща тренинги за превенция на рисковото поведение и промоция на здравословен начин на живот.

В тази връзка, основна цел на програма „Информираният избор“ е ограничаване на проблема с употребата и злоупотребата с наркотични вещества и рисковото поведение сред младите хора, чрез:

- Предоставяне на необходимите знания за проблемите, свързани с употребата на наркотични вещества;
- Развиване у младите хора на социални и личностни умения, необходими за успешната им реализация в живота:
 - Умения за общуване и междуличностни отношения – изграждане на емпатия, подаване и получаване на обратна връзка, вербална и невербална комуникация, утвърждаване, преговори и справяне с конфликти, асертивност, работа в екип;
 - Умения за изграждане на самопознание – идентифициране на силните и слабите страни на личността, позитивно мислене, създаване на имидж и представа за себе си, саморефлексия;

- Умения за изясняване на ценностните избори – разбиране на различни социални норми и вярвания, връзка между ценности, нагласи и поведение, толерантност, утвърждаване на права и отговорности;
- Умения за вземане на решения и решаване на проблеми – развиване на критично и творческо мислене, целеполагане, събиране и оценка на информация, откриване на алтернативи, оценка на риска;
- Умения за справяне и овладяване на стреса – самоконтрол, справяне с тревожността, справяне с трудни ситуации, искане на помощ и подкрепа.
- Развиване у учителите и родителите на умения за общуване с децата и умения за разпознаване на проблеми, свързани с употребата на наркотици;
- Формиране на нагласи за здравословен и активен начин на живот у младите хора;
- Утвърждаване на ценности, като чувство за отговорност за собственото здраве, за бъдещето и за възможността, която всеки от младежите има да променя и определя това бъдеще;
- Промяна в нагласите на обществеността по отношение употребата на наркотици и повишаване на толерантността към зависимите лица.

Програма „Информираният избор“ включва следните модули:

1. Тренинги за превенция на рисковото поведение и промоция на здравословен начин на живот

Целева група: ученици 1-4 клас

Теми: „Аз мога да избирам“, „Аз се харесвам“, „Грижи за моето тяло“, „Добри и опасни тайни“, „Кой може да помогне“, „Моите добри качества“, „Моят положителен портрет“, „Правила и отговорности“, „Прикритите чувства“, „Приятелство“, „Семейство“, „Сигурни места, сигурни хора“, „Химичните вещества“, „Чувствата на моето лице“.

2. Тренинги за превенция на наркоманиите и промоция на здравословен начин на живот

Целева група: ученици 5-7 клас

Теми: „Наркотиците – митове и факти“, „Канабис – рискове от употребата на канабисови продукти в юношеска възраст“, „Рискови ситуации, рисково поведение и зависимости“, „Зависимост от интернет – причини и последици“, „Забавление без наркотици“, „Дизайнерски наркотици – видове, употреба, рискове от употребата“, „Групов натиск, конформизъм и асертивно поведение“, „Как да кажем „НЕ“, „Ценности, нагласи и групово влияние“, „Цигари и алкохол – митове и факти“, „Здравословен начин на живот – знаем ли какво е това?“, „Тютюнопушене – причини и рискове“, „Употреба на алкохол – причини и рискове“, „Доброволчество в Младежки съвет по наркотични вещества“.

3. Тренинги за превенция на наркоманиите и промоция на здравословен начин на живот

Целева група: ученици 8-12 клас

Теми: „Рискови ситуации, рисково поведение и зависимости“, „Забавление без наркотици“, „Наркотични вещества – видове, ефекти и последици от употребата“, „Наркотиците – митове и факти“, „Причини и последици от употребата на наркотични вещества“, „Канабис – рискове от употребата на канабисови продукти в юношеска възраст“, „Легализиране на марихуаната – ЗА и ПРОТИВ“, „Пътят на зависимостта“, „Лечение на зависимости. Истински истории“, „Дизайнерски наркотици – видове, употреба, рискове от употребата“, „Анаболни стероиди“, „Групов натиск, конформизъм и асертивно поведение“, „Световно кафене – асертивно общуване“, „Ценности, нагласи и групово влияние“, „Помощ и

подкрепа при проблеми, свързани с употребата на наркотици“, „Медии и наркотици“, „Доброволчество в Младежки съвет по наркотични вещества“, „Зависимост от интернет – причини и последици“, „Цигари и алкохол – митове и факти“.

Отчитайки важната роля на семейството за предпазване на младите хора от употребата и злоупотребата с наркотици, в превантивна програма „Информираният избор“ са заложили и възможности за обучения и работа с родители:

- **Информационни срещи** – видове наркотични вещества, ефекти и последици от употребата, признаци за употреба на наркотични вещества, рискови и протективни фактори за злоупотреба с нелегални вещества.
- **Обучителни семинари** за ролята на семейството в превенция на рисковото поведение сред младите хора.
- **Индивидуални консултации** на родители по проблеми, свързани с рисково поведение и употреба на наркотици.

Програма „Информираният избор“ е предложена на всички учебни заведения в Габрово и дава възможност на ръководствата на училищата и класните ръководители да планират обучения с участието на специалисти от ОБСНВ и ПИЦ, както и на обучени доброволци от МСНВ.

През календарната 2018 г. по различни теми, включени в програмата, специалистите от ОБСНВ/ПИЦ са провели обучения сред **2 201 ученици** от 1-ви до 12-ти клас, като част от тях са присъствали на повече от един обучителни тренинги.

Проведени тренинги в гр. Габрово по програма „Информираният избор“, по училища и класове:

Училище	№	Дата	Тема	Клас	Брой ученици
НУ „Васил Левски“	1.	19.03.2018	Кой може да помогне?	4 а	14
	2.	20.03.2018	Кой може да помогне?	4 б	16
	3.	26.03.2018	Приятелство	3 а	17
	4.	27.03.2018	Правила и отговорности	1 б	12
	5.	28.03.2018	Правила и отговорности	1 а	14
	6.	17.04.2018	Приятелство	2 б	21
	7.	19.04.2018	Приятелство	2 а	20
					Общо:114
ОУ „Ран Босилек“	1.	15.01.2018	Сигурни места, сигурни хора	2 в	24
	2.	29.01.2018	Моите добри качества	1 б	18
	3.	12.02.2018	Чувствата на моето лице	3 а	21
	4.	12.02.2018	Канабис - рискове	5 б	22
	5.	19.02.2018	Правила и отговорности	3 б	18
	6.	26.02.2018	Канабис- рискове	5 а	25
	7.	26.02.2018	Аз мога да избирам	4 а и 4 б	31
	8.	12.03.2018	Чувствата на моето лице	3 г	26
	9.	26.03.2018	Ценности, нагласи и групово влияние	6 а и 6 б	43

	10.	23.04.2018	Кой може да помогне	1 в	24
	11.	30.04.2018	Грижи за моето тяло	1 в	22
	12.	01.10.2018	Семейство	4 г	25
	13.	05.10.2018	Здравейко- 1	4 а	12
	14.	08.10.2018	Правила и отговорности	2 а и 2 б	45
	15.	11.10.2018	Здравейко- 1	4 б	15
	16.	15.10.2018	Грижи за моето тяло	4 в	22
	17.	24.10.2018	Здравейко- 1	4 в	17
	18.	05.11.2018	Моите добри качества	4 г	23
	19.	05.11.2018	Правила и отговорности	4б	22
	20.	12.11.2018	Зависимост от интернет	7в	23
	21.	19.11.2018	Приятелство	3в	24
	22.	20.11.2018	Здравейко -1	2а	10
	23.	26.11.2018	Моите добри качества	2б и 2 в	40
	24.	26.11.2018	Здраве и здравословен начин на живот	7 а	25
	25.	26.11.2018	Прикрити чувства	4 в	25
	26.	10.12.2018	Ценности, нагласи и груповото влияние	5 б	27
	27.	17.12.2018	Сигурни места, сигурни хора	3 в	20
					Общо:649
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	1.	09.01.2018	Дизайнерска дрога	6 в	22
	2.	16.01.2018	Дизайнерска дрога	6 б	26
	3.	23.01.2018	Зависимост от интернет	6 б	24
	4.	30.01.2018	Зависимост от интернет	6 в	22
	5.	22.02.2018	Дизайнерска дрога	7 б	16
	6.	22.02.2018	Правила и отговорности	2 б	20
					Общо:130
ОУ „Цанко Дюстабанов“	1.	04.01.2018	Грижи за моето тяло	3	10
					Общо:10
ОУ „Иван Вазов“	1.	13.03.2018	Рискови ситуации, рисково поведение	6	16
	2.	20.03.2018	Правила и отговорности	1	18
	3.	20.03.2018	Аз се харесвам	3	22
	4.	20.03.2018	Рискови ситуации, рисково поведение	7	18
	5.	27.03.2018	Правила и отговорности	2	16
	6.	27.03.2018	Опасности в интернет	4 а и 4 б	31
	7.	27.03.2018	Зависимост в интернет	5	16
	8.	10.04.2018	Как да кажем НЕ	6	16
	9.	24.04.2018	Приятелство	1 а	17
	10.	24.04.2018	Чувствата на моето лице	3	19
	11.	08.05.2018	Моите добри качества	2	15
	12.	08.05.2018	Прикритите чувства	4 а и 4 б	26
					Общо:230
ПТГ „Д-р	1.	18.01.2018	Информираният избор- цигари,	8	20

Никола Василиади			алкохол и дрога		
	2.	25.01.2018	Наркотици - митове и факти	9	12
	3.	01.03.2018	Пътят на зависимостта	11 в	18
	4.	15.03.2018	Интернет зависимост	10 а	23
	5.	15.03.2018	Забавление без наркотици	9 а	20
	6.	11.10.2018	Дизайнерска дрога	9 а	18
	7.	11.10.2018	Пътят на зависимостта	10 б	23
					Общо:134
СУ „Отец Паисий“	1.	27.02.2018	Моите добри качества	1 а	20
	2.	27.02.2018	Моите добри качества	3 а	16
	3.	06.03.2018	Моите добри качества	1 б	16
	4.	06.03.2018	Моите добри качества	3 б	14
	5.	13.03.2018	Моите добри качества	1 в	10
	6.	13.03.2018	Моите добри качества	3 в	16
	7.	20.03.2018	Моите добри качества	2 б	14
	8.	20.03.2018	Моите добри качества	4 а	21
	9.	20.03.2018	Интернет зависимост	5 б	16
	10.	27.03.2018	Моите добри качества	2 а	24
	11.	27.03.2018	Моите добри качества	4 б	12
	12.	10.04.2018	Моите добри качества	4 в	18
	13.	08.05.2018	Асертивно поведение: Как да кажем Не	8	16
	14.	29.05.2018	„Канабис – рискове от употреба на канабисови продукти в юношеска възраст“	6 б	16
	15.	05.06.2018	„Канабис – рискове от употреба на канабисови продукти в юношеска възраст“	7 а и 7 б	26
					Общо:255
ПГТ „Пенчо Семов“	1.	20.03.2018	Анаболни стероиди	11 в	16
	2.	20.03.2018	Цигари и алкохол – митове и факти	9 б	19
	3.	21.03.2018	Причини и последици от употребата на ПАВ	9 д	11
	4.	23.03.2018	Причини и последици от употребата на ПАВ	9 в	11
	5.	26.03.2018	Причини и последици от употребата на ПАВ	10 в	10
	6.	27.03.2018	Причини и последици от употребата на ПАВ	8 в	16
	7.	29.03.2018	Причини и последици от употребата на ПАВ	10 г	16
	8.	11.04.2018	Наркотични вещества- видове, ефекти и последици от употреба	10 б	14
	9.	12.04.2018	Наркотични вещества- видове, ефекти и последици от употреба	10 а	18
	10.	12.04.2018	Причини и последици от употребата на ПАВ	8 а	19

	11.	24.04.2018	Зависимост от интернет	11 в	11
	12.	08.05.2018	Дизайнерски наркотици- видове, употреба, рискове от употреба	8 б	19
					Общо:180
ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“	1.	01.10.2018	Видео урок „Клас без насилие“-1 част	10 в	24
	2.	08.10.2018	Видео урок „Клас без насилие“- 1 част	7 б	26
	3.	15.10.2018	Видео урок „Клас без насилие“- 1 част	12 в	16
	4.	22.10.2018	Видео урок „Клас без насилие“- 2 част	10 в	25
					Общо:91
ОУ „Неофит Рилски“	1.	08.10.2018	Приятелство	4 а	24
	2.	08.10.2018	Употреба на алкохол	6 в	26
	3.	10.10.2018	Употреба на алкохол	6 а	22
	4.	15.10.2018	Приятелство	4 б	17
	5.	18.10.2018	Употреба на алкохол	6 б	27
	6.	22.10.2018	Приятелство	4 в	22
	7.	12.11.2018	Ценности, нагласи и групово влияние	7 б	27
	8.	12.11.2018	Ценности, нагласи и групово влияние	7а	28
	9.	19.11.2018	Приятелство	3 а	18
	10.	19.11.2018	Как да кажем „Не“	7 а	25
	11.	20.11.2018	Добри и опасни тайни	2б	24
	12.	21.11.2018	Добри и опасни тайни	2 в	24
	13.	22.11.2018	Добри и опасни тайни	2а	24
	14.	06.12.2018	Приятелство	3 б	23
	15.	10.12.2018	Как да кажем „НЕ“	7 б	27
	16.	11.12.2018	Приятелство	3 в	24
	17.	17.12.2018	Тютюнопушене	5 б	26
					Общо:408

Общо:2201

➤ Други обучителни тренинги по програма „Информираният избор“:

• Съвместно обучение на ученици и родители

През м. ноември ОбСНВ и ПИЦ проведеха съвместно обучение на ученици от 5 клас и техните родители на тема „Повишаване на мотивацията на учениците за по-активно включване в учебния процес и подобряване на дисциплината“, в което се включиха общо 40 участника.

• Обучения на ученици от гр. Севлиево

На 10 декември, по покана на МКБППМН – гр. Севлиево, представители на ОБСНВ/ПИЦ проведеха еднодневно обучение за превенция на рисковото поведение и употребата на наркотици на ученици, представители на ученическите съвети на севлиевските училища. Тема на обучението бе „Превенция на рисковото поведение чрез изкуство“ и имаше за цел развиване на социална компетентност и емоционална интелигентност на участниците чрез интерактивни техники и методи, включително и чрез методите на арт-превенцията. В тренинга се включиха 30 участника.

Оценка на ефективността:

Оценка на ефективността се извършва въз основа на писмени обратни връзки от учениците и учителите, вербална комуникация между участниците и специалистите, реализиращи програмата, като и на увеличаващите се с всяка изминала година покани от училищата към екипа на ОБСНВ/ПИЦ за провеждане на обучения в часа на класа. Проблем е, че сред ученици 8-12 тренинга за превенция употребата на наркотични вещества се провеждат твърде рядко и епизодично.

Постигнати резултати:

- Предоставена информация и усвоени знания за видовете наркотични вещества, тяхното въздействие и последиците от употребата им;
- Развити личностни и социални умения за живот у децата и младежите: умения за общуване и междуличностни отношения, умения за изграждане на самопознание, умения за изясняване на ценностните избори, умения за вземане на решения и решаване на проблеми, умения за справяне и овладяване на стреса. Формирани нагласи за здравословен и активен начин на живот у младите хора;
- Утвърждаване на ценности, като чувство за отговорност за собственото здраве, за бъдещето и за възможността, която всеки от младежите има да променя и определя това бъдеще.

1.1.3. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ЗДРАВЕЙКО“

ОБСНВ и ПИЦ разработиха и реализират за трета поредна година превантивна програма „Здравейко“, насочена към деца на възраст 7-11 години. Програмата се осъществява с активното участие на доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества.

Основна цел на програмата е стимулиране на здравословния начин на живот сред подрастващите, развиване на личностни и социалните им умения и формиране на здравна култура, която да стане основа и източник на здравословен начин на живот и предпоставка за ефективна профилактика на рисковото поведение сред юношите, в това число и употребата на наркотични вещества.

„Здравейко“ акцентира върху компонентите на здравословния начин на живот, включващи дневен режим, лична хигиена, здравословно хранене, спорт и туризъм, двигателна култура, запознаване с рисковете от различни зависимости – компютърни игри, телевизия, употреба на алкохол, цигари, наркотични вещества.

Проблемът за здравното възпитание на децата е първостепенен и обучението в здравословен начин на живот се третира като една от основните образователни цели. Здравото на човека и в частност на детето включва три основни компонента, които са неотделими един от друг. Това е физическото здраве, което позволява на детето да играе и да се храни

пълноценно; психическо здраве, благодарение на което детето може да мисли, изразява емоциите си и да развива своята личност; социално здраве, което е възможно единствено при общуване с други хора.

Това са и трите основни компонента, заложили в основата на превантивна програма „Здравейко“:

- Здравословно хранене и лична хигиена – първи модул „Здравейко – ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ“;
- Спорт и двигателна култура - втори модул – „ЗДРАВЕЙКО СПОРТУВА“;
- Емоционална интелигентност и социално здраве - трети модул – „ПРИЯТЕЛИТЕ НА ЗДРАВЕЙКО“.

Програмата се осъществява в училищна среда, под формата на игри и чрез интерактивни методи и техники, съобразени с целевата група - отборни игри, игри със състезателна и познавателна цел, игри за доверие, екипност, толерантност, креативност и др.

Първи модул – „ЗДРАВЕЙКО – ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ“:

Базисен модул, даващ информация на учениците относно полезните и вредни храни и вещества, здравословния дневен режим и вредните навици.

Втори модул – „ЗДРАВЕЙКО СПОРТУВА“:

Модулът се провежда по време на следобедните занимални за ученици от 1 до 4 клас във физкултурния салон на учебното заведение, с активното участие на доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества и младежи от спортните клубове в гр. Габрово. „Здравейко спортува“ включва спортни и състезателни игри, с информация за различните спортове и ползата от физическа активност на децата.

Трети модул – „ПРИЯТЕЛИТЕ НА ЗДРАВЕЙКО“:

Модул, насочен към психичното здраве на децата, емоционалната интелигентност и социалните умения, важността на позитивното общуване и изграждането на здравословни взаимоотношения с възрастни и връстници. Обръща се внимание на способността на децата да разпознават чувствата и емоциите си, да се справят с негативните си преживявания и общуват с останалите по сигурен и безопасен за самите тях начин.

През 2018 г. са проведени следните обучения по програма „Здравейко“ по училища и класове:

Училище	№	Дата	Тема	Клас	Брой ученици
ОУ „Ран Босилек“	1.	05.10.2018	Здравейко 1	4 а	12
	2.	11.10.2018	Здравейко 1	4 б	15
	3.	24.10.2018	Здравейко 1	4 в	17
	4.	20.11.2018	Здравейко 1	2 а	10
					Общо:54

Оценка на ефективността:

Оценка на ефективността се извършва въз основа на обратни връзки от участниците и учителите, вербална комуникация между участниците и специалистите, реализиращи програмата, като и на увеличаващите се с всяка изминала година покани от училищата към екипа на ОБСНВ/ПИЦ за провеждане на обучения по програма „Здравейко“.

Постигнати резултати:

- Повишена информираност на целевата група за здравословните навици, отговорността към личната хигиена и здравословния дневен режим, съобразено с възрастта им;
- Формирани умения и нагласи за здравословен начин на живот, в т.ч. двигателна култура, емоционална интелигентност и социално здраве;
- Развити умения за пълноценно общуване с родители и връстници, разпознаване и изразяване на емоции, изграждане на доверие и толерантност, отстояване на собствено мнение и решаване на конфликтни ситуации;
- Повишаване на капацитета на доброволците от МСНВ, чрез включването им като лидери-помощник обучители;

1.1.4. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „СПРИ! ДРОГА НА ПЪТЯ“

Общинският съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационният център към Община Габрово, съвместно със служители от сектор „Пътна полиция“ към ОД на МВР – Габрово, стартираха през учебната 2017/2018 г. превантивна програма за повишаване на информираността на учениците в 11-ти и 12-ти клас относно рисковете при шофиране след употреба на психоактивни вещества.

Повод за провеждане на превантивната кампания е фактът, че през последните месеци се наблюдава увеличаване на случаите, в които млади хора шофират след употреба на наркотици. Сред подрастващите съществуват много митове относно вредата от употребата на дрога и е налице подценяване на рисковете, свързани с шофиране след употреба на алкохол и нелегални наркотични вещества.

В рамките на часовете на класа специалистите от Община Габрово и „Пътна полиция“ запознават учениците с ефектите върху способността за разумна преценка и безопасно шофиране на различните видове психоактивни вещества, с методите за проверките на алкохол и наркотици и какви биха били последиците за лицата, направили такива нарушения.

Основна цел на програмата: Реализиране на програма за универсална превенция сред младежи от възрастова група 17-18 г., насочена към ограничаване на пътно транспортните произшествия, вследствие употребата на психоактивни вещества.

Специфични цели:

- Повишаване знанията на целевата група относно рисковете от употреба и злоупотреба с наркотични вещества, в това число алкохол и психотропни медикаменти.
- Повишаване знанията на учениците относно влиянието на различните психоактивни вещества върху когнитивните способности и в частност върху уменията за шофиране;
- Повишаване знанията на целевата група за рисковете и възможните последици от шофиране под въздействието на ПАВ;
- Развиване на умения за преценка на рискови ситуации и вземане на решения относно действия, застрашаващи здравето и живота както на отделния човек, така и на лица от приятелския му кръг;
- Формиране на нагласи за здравословен начин на живот;
- Развиване на партньорство с външни специалисти (служители на сектор „Пътна полиция“ към ОД на МВР - Габрово), с цел по-ефективно и достоверно представяне на проблемите, свързани с рисковете от шофиране след употреба на ПАВ пред целевата група;

- Въздействие върху целевата група по подхода „разказ от първо лице“, чрез използване на видео материали;
- Развиване на личната социална и гражданска отговорност сред учениците, като подход за преодоляване на рисковите фактори от злоупотреба с наркотични вещества и шофирането под въздействие на ПАВ.

През 2018 г, до края на учебната 2017/2018 г. са проведени обучения в 11 паралелки от ПТГ „Д-р“ Н. Василиади“, ПТГ „Пенчо Семов“ и ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“, като са обхванати общо **207 ученици**.

Проведени обучения по програма „Спри! Дрога на пътя“ по училища и класове:

Училище	Дата	Клас	Брой ученици
ПТГ „Пенчо Семов“	17.04.2018	11 в	15
	17.04.2018	11 г	18
	18.04.2018	11 б	13
	20.04.2018	11 а	10
ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“	08.01.2018	12 „Г“	20
	15.01.2018	11 „а“	24
	22.01.2018	11 „б“	23
	12.02.2018	11 „Г“	25
	19.02.2018	11 „В“	24
ПТГ „Д-р Никола Василиади“	12.04.2018	11 „Г“	18
	19.04.2018	11 „б“	17
			Общо: 207

Оценка на ефективността:

Оценката на ефективността се извършва въз основа на писмени обратни връзки и вербална комуникация между участниците в програмата и специалистите, реализиращи програмата.

Друг метод за измерване на ефективността е задаването на голям брой допълнителни и доизясняващи въпроси от учениците, пряко свързани с темата на обучението.

Постигнати резултати:

- Предоставени знания на целевата група за рисковете и възможните последствия от употреба и шофиране под въздействието на ПАВ, както и за законовите санкции при залавяне на шофьори, употребили алкохол или наркотични вещества;
- Развита личната социална отговорност на учениците за предотвратяване употребата и злоупотреба с наркотични вещества и шофирането под въздействие на ПАВ;
- Повишена гражданска активност на участниците по проблем от изключителна важност за цялото ни общество — ограничаване на пътнотранспортните произшествия, вследствие употребата на психоактивни вещества сред младите хора в страната.

1.1.5. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ЗАЕДНО ИЗВЪН ЧАС“

През месец май Общински съвет по наркотични вещества реализира за втора поредна година превантивна програма „Заедно извън час“.

Програмата е насочена към всички ученици от 8-ми до 11-ти клас на габровските училища, като отделните инициативи се провеждат в неучебни дни. Желаетелите да участват младежи се записват предварително за отделните активности.

Основна цел на програмата: Профилактика на рисковото поведение сред младежите и промотиране на здравословния начин на живот чрез спорт, изкуства и неформално образование.

Специфични цели:

- Повишаване на информираността сред младите хора относно здравословния начин на живот;
- Повишаване на мотивацията на участниците за активна и системна грижа за здравето чрез спорт, здравословно хранене и положителни емоции;
- Повишаване на социалната култура на участниците чрез неформално образование, интерактивен тренинг за личностно развитие, ориентиране в личните интереси и активизиране на индивидуалните ресурси на личността на участниците;
- Развиване на личностни и социални умения за себеизява, работа в екип, комуникация, толерантност, съпричастност и ефективно общуване;
- Повишаване на гражданската активност сред младежите чрез активно включване в общност;
- Осмисляне на свободното време на младите хора, с цел профилактика на рисковото поведение на крайната целева група;
- Повишаване на капацитета на групата от доброволци, членуващи в МСНВ, като междинна целева група, прилагаща на практика методите по подхода „връстници обучават връстници“, чрез който близката възраст, общите интереси и сходни нагласи на младежите могат да се моделират и променят, влияейки се един от друг, следвайки добрия пример;
- Привличане на нови доброволци и съмишленици за дейности, насочени към превенция на рисковото поведение сред подрастващите.

В рамките на превантивна програма „Заедно извън час“ бяха реализирани 3 еднодневни „приключенски мисии“ в местности около Габрово:

1. Приключенска мисия „Фермер“ - 21.05.

Младежите посетиха ферма и къща за гости в село Сейковци, общ. Габрово. Там те имаха възможността да доят крави, да наблюдават процеса и да се включат в приготвянето на домашно кисело мляко, масло, сирене, кашкавал, да приготвят сами обяда си. Младежите се запознаха и с местните традиции и обичаи от жителите на селото. За участниците бяха организирани и игри на открито – за сплотяване, доверие, толерантност.

2. Приключенска мисия „Турист“ - 23.05.

Участниците в тази инициатива взеха участие в пешеходен поход по екопътека от с. Боженци до гр. Трявна и обратно. По време на прехода бяха проведени интерактивни упражнения и игри за повишаване на мотивацията на младите за активна и системна грижа за

здравото чрез спорт, здравословно хранене и положителни емоции, което е условие за целесъобразен и пълноценен живот.

3. Приключенска мисия „Номад“ - 25.05.

Еднодневната инициатива включваше посещения на Дряновския манастир и пещерата „Бачо Киро“, както и посещение на конна база и провеждане на първи уроци по конна езда.

В програма „Заедно извън час“ през 2018 г. се включиха общо 62 участника.

Оценка на ефективността:

Оценката на ефективността е осъществена посредством неформални вербални и индивидуални писмени обратни връзки, попълнени от участниците в края на всеки от еднодневните лагери.

Въз основа на получените обратни връзки от младежите, може да се направи извода, че такъв тип дейности са изключително атрактивни и полезни за участниците и дават възможност на специалистите от ОБСНВ/ПИЦ, чрез неформално обучение и общуване, да постигат целите, свързани с популяризиране на здравословния начин на живот сред подрастващите.

През 2019 г., инициативата „Заедно извън час“ ще продължи да се осъществява от ОБСНВ и ПИЦ, с активното съдействие на доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества.

1.1.6. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ПРИЕМИ МЕ НА СЕЛО“

През 2018 г. успешно приключи шестото издание на инициативата на Община Габрово „Приеми ме на село“.

С подготовката и осъществяването на „Приеми ме на село“ са ангажирани Центърът за обществена подкрепа /ЦОП/ и Общинският съвет по наркотични вещества /ОБСНВ/ към Община Габрово. „Приеми ме на село“ е програма, която отговаря на едни от основните цели на дейността на посочените общински структури - предоставяне на възможности за включването на децата и младежите в алтернативни дейности за свободното време и превенция на рисковото поведение.

Дългосрочна цел: Превенция на рисковото поведение на децата и младежите, чрез формиране на адекватна ценностна система, усвояване на знания, развиване на емоционална интелигентност и социални умения.

Специфични цели:

- Придобиване и развиване на социални умения у участниците, свързани с общуване с връстници и с възрастни хора, работа в екип, вземане на решения и поемане на отговорности;
- Формиране на адекватна ценностна система и устойчиви личностни качества на децата и младите хора;
- Популяризиране на здравословния начин на живот;
- Насърчаване на общуването, подпомагане опознаването между поколенията и стимулиране на толерантност, разбирателство, взаимодействие и диалог между тях;
- Възпитание на младите хора в труд и уважение към труда;
- Съхраняване и популяризиране на българското живо културно наследство - традиции, обичаи, фолклор, занаяти и ценности, чрез предаване на знания и опит от възрастното на младото поколение, в автентична за българската култура среда;

- Заостряне на общественото внимание към демографските проблеми, свързани с обезлюдяване на селските райони;
- Съхраняване и предаване на традициите, ценностите и обичаите, характерни за българското село, чрез включване на млади хора в дейности, свързани с проучване на терен и документиране на местни традиции и обичаи; усвояване на занаяти и пресъздаване на местни фолклорни обичаи;
- Привличане на повече млади хора към целите и идеите на доброволчеството и създаване на възможност за алтернативни дейности на младите хора и оползотворяване на свободното им време;
- Създаване на адекватни на местните условия форми и модели за запазване и оживяване на културно наследство, основани на доброволно участие и партньорство между млади хора и възрастни жители на селата.

Дейностите, които се реализират в рамките на „Приеми ме на село“, са в няколко основни направления:

- Кулинарно наследство;
- Фолклорни традиции;
- Традиционни занаяти;
- Селски бит.

През 2018 г. в „Приеми ме на село“ се включиха седем габровски села с три групи участници – общо 42 деца и младежи от страната и чужбина.

През 2018 г. инициативата „Приеми ме на село“ се осъществи под формата на:

- Дневни лагери „Приеми ме на село“;
- Академия „Приеми ме на село“ за младежи над 15 години.

Дневни лагери „Приеми ме на село“

Дневен лагер „Приеми ме на село“ се осъществява се в рамките на 5 дена, от понеделник до петък и в него могат да се включат деца на възраст 9-14 г. от Габрово.

През 2018 г. се проведеха два дневни лагера в селата Враниловци и Армените и Новаковци. В тях се включиха 22 деца, от които двама участника са потребители на социалните услуги в Център за обществена подкрепа към Община Габрово.

- Дневен лагер „Приеми ме на село“ - с. Враниловци и село Армените се проведе от 23 до 27 юли 2018 г. В него се включиха 11 деца от гр. Габрово.
- Дневен лагер „Приеми ме на село“ - с. Новаковци се проведе от 20 до 24 август 2018 г. В него се включиха 11 деца от гр. Габрово.

Академия „Приеми ме на село“ за младежи над 15 г.

В Европейската година на културното наследство и като част от инициативите на Габрово като творчески град на ЮНЕСКО в направление Занаяти и народни изкуства, Община Габрово предложи на младите хора от цялата страна едно ново предизвикателство – Академия „Приеми ме на село“.

Натрупаният опит и желанието да съберем и популяризираме добрите примери, да осмислим постигнатото и да планираме бъдещето, бяха повод през 2018 г. да бъде организирана за първи път Академия „Приеми ме на село“. В рамките на Академията

младежите бяха активни участници в работилници по трите направления на инициативата – Кулинарно наследство, Фолклорни традиции, Традиционни занаяти, дискутираха и търсиха нови форми и методи за популяризиране на българските традиции сред младите хора.

Академия „Приеми ме на село“ се проведе в периода от 8-ми до 15-ти юли 2018 г., като всички участници бяха настанени хотел „Странноприемница“ в рамките на Етнографски музей на открито „Етъра“, а през деня участваха в организирани различни дейности в ЕМО „Етъра“ и в села от община Габрово – Гарван, Стоевци, Новаковци, Сейковци, Съботковци.

В програмата на Академията бяха включени:

- Изучаване на традиционни занаяти - работа с гайтан, плетене с царевична шума /беленица/, мутафчийство, изработване на музикални инструменти, дърворезба, иконопис, грънчарство;
- Изучаване на български народни танци;
- Лекция за символиката на българските традиции и обичаи;
- Представяне на възстановка на обичая Ладуване от читалището в с. Жълтеш;
- Участие във възстановка на обичаите „седянка“, „крадене на булка“ и „традиционна българска сватба“;
- Приготвяне на традиционни български ястия;
- Запознаване с основните дейности в една ферма – отглеждане и доене на крави, приготвяне на домашни продукти от мляко;
- Уроци по плетене на една и две куки, изработване на кошници от повет и т.н.

Академия „Приеми ме на село“ завърши с форум „Вдъхновители и вдъхновени“, който събра на едно място участници и гости - интересни личности, чиято съдба ги е отвела към живот на село и днес са пример за житейски успех, удовлетвореност и съзидателност: момичетата от „Остава.Ме“, които събдват приказката си в село Ъглен; младият фермер Митко Петров от Лесидрен, който отглежда говеда от породата Абердин Ангус; доцент Нели Грозева от Тракийския университет, която разказа за възможностите на аграрния факултет; Виолета Янева, която е избрала да живее в с. Гъбене; Веселин Василев – Майора от предаването „Фермата“, който разказа за концепцията на риалити формата и тръпката да участваш в него.

В Академията се включиха 20 младежи от София, Казанлък, Пловдив, Велико Търново, Хасково, Ст. Загора, Тополовград, Варна, Габрово, Бобов Дол, Бургас и Берлин /Германия/.

През 2018 г. е осъществено следното медийно отразяване на „Приеми ме на село“:

- Сайт на Община Габрово – 10 публикации за „Приеми ме на село“;
- в. „Сто вести“ – публикувани са 3 статии за „Приеми ме на село“;
- Фермер БГ – 2 видео-репортажа;
- БТВ – репортаж с включване на живо;
- Bulgaria ON AIR – репортаж;
- Нова ТВ, предаването „На кафе“ – репортаж.

Инициативата „Приеми ме на село“ получи наградата за превенция на наркотиците за 2018 г. на групата „Помпиду“ на Съвета на Европа за сътрудничество в борбата срещу злоупотребата и незаконния трафик на наркотици. Той бе отличен заедно с още два проекта от Гърция и Турция измежду 18 кандидати от 7-членно жури, съставено от млади хора на възраст от 16 до 21 години.

Награждаването се проведе по време на 17-ата министерска конференция на групата „Помпиду“, състояла се на 27 и 28 ноември в норвежкия град Ставангер.

Оценка на ефективността:

Оценката на ефективността на инициативата „Приеми ме на село“ се прави на базата на:

- Получени обратни връзки от децата и младежите – участници;
- Получени обратни връзки от родители на деца – участници;
- Увеличаващият се с всяка година брой на желаещите за участие деца и младежи;
- Продължаващите срещи и контакти между участниците и след приключване на инициативата.

Резултатите от оценката показват голяма популярност и желание за участие в инициативата, удовлетворение от реализираните дейности, създаване на трайни контакти и приятелства, емоционално израстване и усвояване на нови знания и умения от участниците.

За съжаление, с всяка измината година селата от община Габрово, които желаят да се включат в „Приеми ме на село“, стават все по-малко. Големият брой желаещи да участват деца, родители и младежи от цялата страна вероятно в бъдеще ще се ориентират към други подобни инициативи в страната. А такива, до голяма степен аналогични на „Приеми ме на село“, през последните 2-3 години се осъществяват вече и в други села извън община Габрово.

1.2. ПРОЕКТИ И ИНИЦИАТИВИ

1.2.1. ПРОЕКТ „ПРЕВАНТИРАЙ СЕ“

Проектът за превенция на зависимости „Превантирай се“ се реализира от водещата организация БЧК – Габрово, в партньорство с Общински съвет по наркотични вещества и с активното участие на доброволци от БМЧК и Младежки съвет по наркотични вещества.

Основна цел на проекта бе предотвратяване на риска от употреба и злоупотреба с наркотични вещества сред подрастващите, чрез развиване на личностна и емоционална компетентност, социални умения, възпитаване на отговорно отношение и поведение на младите хора към себе си и другите.

Проектът е финансиран от Фонд за подпомагане и оптимизиране на дейностите на Български младежки червен кръст на областно ниво и междуобластно ново „Мисли глобално, действай локално.“

След проведена работна среща между представители на БМЧК – Габрово и МСНВ – Габрово за планиране и оценка на методите бе изготвена програма за предстоящо обучение по „Превенция на зависимости“, което се проведе в края на месец април и обхвана по 10 доброволца от двете организации. Наученото бе надградено във втори етап на проекта чрез провеждането на тридневен тренинг, в който се включиха 3 доброволци от БМЧК – Габрово, 3 доброволци от МСНВ – Габрово, 3 доброволци на БМЧК – Смолян, 3 доброволци на БМЧК – Търговище, 2 доброволци на МСНВ – Смолян, 2-ма доброволци на МСНВ – Търговище.

Сформиран бе лидерски екип от младежи, които проведоха тренинги за превенция на зависимости в час на класа в няколко училища на територията на община Габрово.

Проектът завърши с публично събитие на открито в Световния ден за борбата с наркотичните вещества и нелегалния трафик – 26 юни.

1.2.2. БЛАГОТВОРИТЕЛНА КАМПАНИЯ „КОЛЕДНИ ВНУЧЕТА“

Общинският съвет по наркотични вещества към Община Габрово, съвместно с доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества, осъществиха за поредна година благотворителна кампания „Коледни внучета“, насочена към подкрепа на самотни възрастни хора в община Габрово.

Основна цел на кампанията е формиране на адекватна ценностна система у младите хора, чрез общуване, помощ и подкрепа на социално-уязвими групи.

През 2018 г. кампанията получи широка подкрепа и бе съпътствана от различни благотворителни инициативи:

- Мащабна кампания в габровските училища за дарения на ръчно изработени картички, коледна украса, сувенири и подаръци за възрастни хора. Родители, ученици и учители се включиха активно и всички специални коледни кутии бяха пълни дарения за инициативата.
- Доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества, подпомогнати от ученици от ОУ „Неофит Рилски“ и педагогическия съветник Петя Тошкова, приготвиха и изпеккоха домашни меденки и коледни сладки за самотни възрастни хора. Инициативата се осъществи благодарение на подкрепата и домакинството на Дневен център за стари хора.
- Ученическите съвети на габровските средни училища и гимназии подкрепиха кампанията „Коледни внучета“, като организираха в зала „Възраждане“ благотворителен концерт „Ангелски сърца“. В програмата се включиха ученици от Национална Априловска гимназия, ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“, ПГТ „Пенчо Семов“, ПТГ „д-р Никола Василиади“, СУ „Отец Паисий“ и СУ „Райчо Каролев“, както и доброволци към Центъра за работа с доброволци при Община Габрово. Младите таланти подготвиха музикални и хорови изпълнения, народни, спортни и хоп-хоп танци, много популярни песни, драматизация и скетчове, рок, рап и бийт-бокс изпълнения. Организаторите на събитието разиграха томболи с публиката, с което благодариха за отзивчивостта на хората в реализирането на кампанията. Всички награди за томболата бяха дарени от габровски фирми и школи. Със средствата, събрани на благотворителния концерт, бяха закупени живи коледни дръвчета, коледни звезди и подаръци, които младежите – доброволци дариха на самотни възрастни и хора в нужда.
- Допълнителна подкрепа за каузата извършиха децата и младежите от СУ „Отец Паисий“, които организираха благотворителен коледен базар по време на концерта „Ангелски сърца“. Събраните средства от него се прибавиха към приходите от събитието.

Благодарение на събраните коледни сувенири и на средствата от благотворителния концерт „Ангелски сърца“ с коледни дарове и вниманието и уважението на младежите бяха зарадвани потребителите на социални услуги за възрастни хора – Център за социална интеграция и рехабилитация, Клуб на пенсионера, Дневен център за пълнолетни лица с увреждания, Клуб на инвалида, Дневен център за стари хора, Дом за пълнолетни лица с физически увреждания.

Със съдействието на DP Support Ltd, Домашен социален патронаж и БЧК, Коледни внучета посетиха в домовете им и 25 възрастни жители.

Внимание от децата и младежите на Габрово получиха и баби от читалищата в някои габровски села – Поповци, Враниловци, Новаковци, Армения, които бяха активни участници в приключилата благотворителна кампания „Изплетете топлина“. Изплетените от тях шалове,

шапки и ръкавици бяха изпратени на организаторите на инициатива – фондация „Има начин“ и топлят бездомни хора в цялата страна.

Коледните внучета отделиха от времето си и за хората, които са настанени в Общинското помещение за временно настаняване на бездомни хора от Габрово. Обитателите му също получиха украсена елхичка и коледни сладки.

Благотворителната кампания „Коледна внучета“ привлече вниманието и на националните медии. По БНТ беше излъчен репортаж за инициативата, в който своите впечатления от участието си споделиха възрастни хора и младежи – „коледни внучета“.

1.2.3. ИНИЦИАТИВА „ЗДРАВΟΣЛОВНО И БЕЗОПАСНО ЛЯТО“

За първи път в Габрово се проведе инициативата „Здравословно и безопасно лято“, която се реализира по идея на Съвета на децата към ДАЗД, с подкрепата на Община Габрово. От 16.00 до 21.00 часа на 22 юни, парк „Маркотей“ бе открито пространство за здравословни игри, занимания, практики и разнообразни ателиета. В ателиетата младите хора се срещнаха с диетолог, фитнес инструктори, готвачи, йога инструктори, лектори, ментори, които им представиха дейността си. Участниците се включиха в танци, спорт, йога дегустация и приготвяне на здравословни храни и напитки, игри от състезателен характер.

ОБСНВ/ПИЦ се включиха в инициативата „Здравословно и безопасно лято“, като заедно с доброволците от МСНВ организираха своя шатра, на която бяха подготвили много задачи, игри, кръстословици и др., свързани с проблема „зависимости“.

1.2.4. ИНИЦИАТИВА „КОД „ЗЕЛЕНО“

Инициативата под наслов „КОД ЗЕЛЕНО“ се проведе на открито в парк „Маркотей“ на 7 юли. Събитието бе посветено на Българското председателство на ЕС и Бъдещето на Европа и младите хора. В парка бяха обособени 7 зони, в които посетителите имаха възможност да се забавляват, да творят, да учат нови неща, да се запознава с нови хора, да опитват нови умения, да трупат идеи и преживявания.

Общински съвет по наркотични вещества се включи в инициативата код „ЗЕЛЕНО“ и заедно с доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества бе подготвена „Класна стая на открито“, в която посетителите получиха полезна информация за здравословния начин на живот и риска от употреба на психоактивни вещества.

IV. УЧАСТИЕ НА СПЕЦИАЛИСТИ ОТ ОБСНВ И ПИЦ В ОБУЧЕНИЯ, СЕМИНАРИ, КОНФЕРЕНЦИИ И РАБОТНИ СРЕЩИ, СВЪРЗАНИ С ПОВИШАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА И ПРИДОБИВАНЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ЗНАНИЯ И УМЕНИЯ:

1. ОБУЧЕНИЯ И СЕМИНАРИ:

1.1. ОБУЧИТЕЛЕН СЕМИНАР „СЪВРЕМЕННИ ПОДХОДИ В ПРЕВЕНЦИЯТА НА УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ“

В периода 26-27 февруари представител на ОБСНВ взе участие в обучителен семинар на тема „Съвременни подходи при универсална превенция на употребата на психоактивни вещества“.

Обучението се организира от Национален център по наркомании, с подкрепата на Европейски мониторинг център по наркотици и наркомании /EMCDDA/.

Обучители на семинара бяха представители на EMCDDA – Dr Rachele Donini, Италия и Gregor Burkhardt – Главен научен анализатор по превенция, отдел „Обществено здраве“.

Основните теми, включени в семинара, бяха свързани със стандартите, добрите практики и доказателствените методи за мониторинг и оценка при реализиране на превантивни дейности. Представиха се и добри практики, свързани с превенция на обкръжаващата среда и застъпничеството, като метод за превенция на средата.

Акцент бе поставен върху ролята на медиите, социалните мрежи и родителските организации, с подкрепата на които да се формират застъпнически коалиции. Тези коалиции, с подкрепата на институциите, следва да осъществяват дейности за превенция на средата на младите хора – училище, заведения, места за развлечения.

1.2. ОБУЧИТЕЛЕН СЕМИНАР „НАРКОТИЦИ И Darknet: ПЕРСПЕКТИВИ ЗА ПРАВОПРИЛАГАНЕ, ИЗСЛЕДВАНИЯ И ПОЛИТИКИ“

На 11.04. представител на ОБСНВ взе участие в семинар на тема „Наркотици и Darknet: перспективи, правоприлагане, изследвания и политики“, организиран от Национален център по наркомании, със съдействието на Европейски център за мониторинг на наркотиците и наркоманиите /ЕЦМНН/. Лектор на семинара бе д-р Теодора Грошкова – научен анализатор – индикатори за предлагането на наркотици, Сектор „Пазари, престъпления и намаляване на предлагането“, ЕЦМНН.

Основни теми на семинара бяха увеличаващото се влияние на интернет при търговията с наркотици – Darknet, криптовалути, анализ и основни констатации от проучване на различни пазара, мерки за правоприлагане.

1.3. ОБУЧЕНИЕ „АРТ ТЕРАПИЯ ЗА ДЕЦА И МЛАДЕЖИ В РИСК“

През м. юни екипът на ОБСНВ и ПИЦ премина 4-дневно обучение на тема „Арт терапия за деца и младежи в риск“, с водещ Калин Петков – психо и арт-терапевт към ТО „Ново начало“ и Спортен клуб „КА СПОРТ“.

Съдържание на програмата на обучението:

- Придобиване на нови знания относно видовете рисково поведение при подрастващите.
- Усвояване на нови методи и подходи на арт-терапията, приложими за диагностика и терапевтична дейност при деца и младежи в риск
- Арт терапия. Въведение.
- Методология на експресивната арт терапия.
- Арт терапия за работа с травми и специални случаи.
- Ориентация спрямо спецификата на случая.

Обучителният семинар включи и практическо обучение с прилагане на методологията и техниките на експресивната арт-терапия: рисуване, работа с глина, работа с терапевтични карти, терапевтична фотография, релаксиращи практики.

1.4. ОБУЧИТЕЛЕН СЕМИНАР ЗА ОБМЯНА НА ДОБРИ ПРАКТИКИ – ГР. ВЕЛИКО ТЪРНОВО

В периода 7- 8 юни представител на ПИЦ – Габрово взе участие в двудневен семинар за обмен на добри практики за професионалистите, работещи в областта на превенцията на употребата на наркотични вещества от Общинските съвети по наркотични вещества в страната

и Превантивните информационни центрове към тях, организиран от Общински съвет по наркотични вещества - гр. Велико Търново.

Програмата на обучителния семинар включи следните теми: "Смяна на социалните роли в съвременното общество", "Нормативни кризи в семейството", "Ситуативни кризи в семейството", "Депресия и самоубийство", "Дебрифинг".

Водец на обучението беше Иван Стоянов от гр. Велико Търново, специалист с дългогодишен опит като психолог, асистент във Великотърновски университет и терапевт по зависимости.

2. КОНФЕРЕНЦИИ И РАБОТНИ СРЕЩИ

2.1. ПРОФЕСИОНАЛЕН ФОРУМ „ПРЕВЕНЦИЯТА КАТО ПРОЦЕС НА ЕТИЧНОСТ, ОСЪЩЕСТВИМОСТ, ДОСТОВЕРНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ“

В периода 9 -11 май представител на ПИЦ – Габрово взе участие в тридневен форум на тема: „Превенцията като процес на етичност, осъществимост, достоверност и ефективност“ в град Стара Загора, организиран от Общински съвет по наркотични вещества – гр. Стара Загора. Участие във форума взеха представители на Министерство на здравеопазването, Национален съвет по наркотични вещества, Национален център по наркомании и Национален фокусен център, Столична дирекция на вътрешните работи, отдел „Противодействие на криминалната престъпност“, ОД на МВР – Стара Загора, Общински съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационни центрове от страната.

Семинарът имаше за цел да осъществи обмен на информация, опит и добри практики в сферата на превенцията на психоактивни вещества, както и противодействието на разпространението на наркотични вещества. Обсъден бе и проекта на Национална програма за превенция на употребата на психоактивни вещества в училищна среда – за ученици 5-7 и 8-11 клас.

2.2. ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОЕКТ ЗА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ

Председателят на ОБСНВ бе включен в работна група за изготвяне на проект за Национална програма за превенция на употребата на психоактивни вещества в училищна среда. В десетчленната работната група влязоха представители на Министерство на здравеопазването, Национален център по наркомании, Общински съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационни центрове от София, Габрово, Стара Загора, Варна и Ямбол, както и един външен експерт.

След проведени работни срещи на сформирания екип, бе подготвен проект на Национална програма за превенция на употребата на психоактивни вещества в училищна среда, насочена към две целеви групи – ученици 5-7 клас и ученици 8-11 клас.

През 2019 г. предстоят обучения на специалистите, които ще прилагат пилотно превантивните програми. ОБСНВ и ПИЦ към Община Габрово заявиха желание да работят и по двете превантивни програми, след като те бъдат одобрени от МОН и НЦН.

2.3. РАБОТНА СРЕЩА С ПСИХОЛОЗИ И ПЕДАГОГИЧЕСКИ СЪВЕТНИЦИ ОТ УЧИЛИЩАТА В ГАБРОВО

На 5 септември ОБСНВ покани на работна среща психолозите и педагогическите съветници от училищата на територията на град Габрово. Срещата имаше следните цели:

- Обсъждане на нормативните документи, които всяко едно училище разработва във връзка с превенция на рисковото поведение, съществуващи механизми за действие при различни противообществени прояви, мерки за наказания и действия при прояви, свързани с употреба или разпространение на наркотици;
- Обсъждане на възможности за психо-социална подкрепа на ученици, имащи рисков поведение, включително употреба и/или разпространение на наркотични вещества, с подкрепата на специалисти от ОБСНВ и ПИЦ към Община Габрово;
- Представяне на превантивните програми, разработени от ОБСНВ/ПИЦ, насочени към ученици от различна възраст – за учебната 2018/2019 г.

На среща се взе решение училищните психолози и педагогически съветници да предложат на ръководствата на училищата да включат като мярка при наказания за различни провинения „включване в група за психосоциална подкрепа към Превантивно-информационен център – Габрово“, за осъществяване на превенция по индикации на ученици с рисково поведение.

Всяко училище се ангажира да предложи график за провеждане на обучителни сесии по превантивните програми, предложени от ОБСНВ и ПИЦ – Габрово за учебната 2018/2019 г.

2.4. XII НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ПРОБЛЕМИТЕ НА ПРЕВЕНЦИЯТА НА УПОТРЕБАТА И ЗЛОУПОТРЕБАТА С НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА – СОФИЯ

Представители на ОБСНВ/ПИЦ взеха участие в XII Национална конференция по проблемите на превенцията на употребата и злоупотребата с наркотични вещества, която се проведе от 6 до 8 ноември в гр. Велико Търново.

По време на конференцията бяха представени добри практики от дейността на Общинските съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационните центрове в страната.

На конференцията бе обсъден и проектът за Национална стратегия за борба с наркотиците за периода 2019-2023 г.

Представен бе и проектът за Национална програма за превенция на употребата на психоактивни вещества в училищна среда.

V. КОНСУЛТАТИВНА ДЕЙНОСТ

ОБСНВ и ПИЦ – Габрово, наред с превантивната и информационна дейност, предлага и консултации на деца и семейства по проблеми, свързани с наркотиците и зависимостите.

Консултативната дейност е с няколко основни направления:

- Консултиране за видовете наркотични вещества: въздействие, признаци за употреба, последици от употребата;
- Информиране относно възможности за лечение и рехабилитация на зависимости в страната и в чужбина;
- Съдействие за постъпване в терапевтични общности;
- Консултиране на родители и близки на хора с проблемна употреба на наркотици;

- Оценка тежестта на злоупотреба и мотивационно интервюиране;
- Насочване към доставчици на социални услуги за деца и семейства за дългосрочно консултиране.

ОБСНВ поддържа контакти с всички места за лечение на зависимости в България - Психиатрични болници, Отделения за детокс, Програми за субституиращо и поддържащо лечение с Метадон и Субститол, Терапевтични общности, Дневни центрове за рехабилитация. Голяма подкрепа ОБСНВ и ПИЦ получават от Сдружение „Майки срещу дрогата“ – Пловдив, с чието съдействие имат възможност да изпращат младежи за дългосрочно лечение в не само в страната, но и в чужбина.

През 2018 г. 27 младежи и родители са потърсили съдействие в ОБСНВ - Габрово по проблеми, свързани с употребата на психоактивни вещества. От специалистите в центъра те получават информация, консултиране, образователни материали и подходяща литература по проблема.

Силни и слаби страни в превантивната дейност на ОБСНВ и ПИЦ – Габрово

Силни страни:

- Екипът на ОБСНВ/ПИЦ е разработил и успешно прилага превантивни програми в училищна и извънучилищна среда:
 - Превантивна програма „Спри! Дрога на пътя!“
 - Превантивна програма „Здравейко“
 - Превантивна програма „Информираният избор“
 - Превантивна програма „Орбита“
 - Лидерска младежка програма
 - Превантивна програма „Опасности в интернет“
 - Превантивна програма „Заедно извън час“
 - Превантивна програма „Приеми ме на село“
- Три от превантивните програми са одобрени за осъществяване от Националния център по наркомании и Министерство на образованието и науката: Превантивна програма „ОРБИТА“, Превантивна програма „Спри! Дрога на пътя“, Превантивна програма „Здравейко“.
- Активна дейност на Младежкия съвет по наркотични вещества - доброволците се обучават по подхода „връстници обучават връстници“ и работят съвместно с ОБСНВ в училищна и извънучилищна среда, подготвят и осъществяват различни инициативи.
- Развитие на сътрудничеството със спортни клубове - ФК „Чардафон 1919“, СК „Некст“.
- Реализират се превантивни дейности извън територията на община Габрово, благодарение на доброто сътрудничество с МКБППМН в гр. Дряново, гр. Трявна и гр. Севлиево.
- Осъществяват се информационни срещи, дискусии и обучения с утвърдени специалисти в сферата на превенцията, лечението и рехабилитацията на зависимости.

Слаби страни:

- Недостатъчно активна работа по отношение на „превенция на средата“ – превантивни дейности в местата, където най-често се употребяват наркотични вещества – барове, клубове, нощни заведения, други места за забавление.
- Недостатъчна инициативност от страна на част от училищните ръководства за реализиране на системни превантивни дейности в училищата. През 2018 г. бяха

изпратени писма до всички гимназии и средни училища с молба за среща на специалисти от ОБСНВ/ПИЦ с ученическите съвети към училищата, с цел представяне на дейността ни и възможностите, които предлагаме за обучения, съдействие и подкрепа. Само в две училища ни поканиха на такива срещи.

- На проведената на 5-ти септември работна среща бе взето решение училищните психолози и педагогически съветници да предложат на ръководствата на училищата да включат като мярка при наказания за различни неприемливи прояви на учениците /най-вече, когато се касае за рисково поведение/ посещаване на група за психосоциална подкрепа към Превантивно-информационен център към ОБСНВ, в която да се осъществява програма за индикативна превенция. Това не бе осъществено в нито едно учебно заведение.
- Най-активно училищата се включват в превантивни програми, насочени към ученици 1-4 клас. Въпреки нуждата от ранна превенция на рисковото поведение, факт е, че сред ученици 8-12 клас има огромен проблем, свързан с употреба и злоупотреба с наркотични вещества. А точно с тази целева група специалистите от ОБСНВ/ПИЦ имат най-малка възможност за работа, поради ограничения брой покани за провеждане на обучения от страна на училищните ръководства.
- Трудно мотивиране на ученици за включване в дейностите на Младежкия съвет по наркотични вещества. Липса на нагласи за работа като доброволци.
- Трудно достигане на информация за дейностите, които реализираме, до целевата ни група – ученици и младежи.
- Затруднение в намирането на подходящи форми за ангажиране на родителите по проблемите, свързани с превенция употребата на наркотични вещества.
- Липсва ефективно взаимодействие и сътрудничество с Технически университет – Габрово, както по посока превантивни дейности сред студентите, така и за съвместни дейности със студентите, обучаващи се по специалността „Социални дейности“.

Изготвил:

Габриела Йосифова - председател на ОБСНВ